

DOLAZAK DRUGOG

O KAZALIŠTU
 SRĐAN SANDIĆ

Dokić, Makovičić, Butijer i mlada Petra Svrtan maestralno igraju u jednoj od najboljih predstava posljednjih nekoliko godina

Nova predstava Bobe Jelčića u kazalištu Kerempuh "Govori glasnije" među najboljim je ostvarenjima koje sam gledao posljednjih nekoliko godina. Jelčićeva se režija ne zadovoljava tek pripovijedanjem neke priče već nužno odražava i kazalište i nudi svoje razmišljanje o njemu. Kod njega glumac ne pokazuje samo svoj odnos prema ulozi, kao u brechtovskom oćudenju, nego se cijela kazališna ekipa metaforički uprizoruje (glumci nose svoja imena, a igraju druga). Na taj način kazališni posao Bobe Jelčića postaje autorefleksivan (relacija Butijer - Dokić iz redateljve zekaemovske

Mali ljudi prve su, ali i zadnje žrtve brutalnog tranzicijskog (post) kapitalizma gdje je identitetsko čvorište lak argument za rasplamsavanje zla

uspješnice "S druge strane") i ludički.

Tema je klasična i na puno načina moderno romaneskna: dolazak imanentnog, ali nepotrebnog Drugog, Drugog koji to postaje nakon recentnog rata, Drugog koji uvijek predstavlja sablast, Drugog kao mjesto, par excellence, konfabulacije (traća, predra-suda, stereotipa). Srpkinja Branka dolazi iz Bosne i Hercegovine u Hrvatsku, kreće u potragu za boljim životom, na Zapad, nakon što ju je prekarni rad pre-gazio u matičnoj zemlji. Hrvatska je u ovom slučaju sinonim za Zapad.

Na premijeri Jelčić iz publike uvodi gledateljicu - Jadranka Dokić predstavlja je kao Branku koju će igrati. Branka pozdravlja i odlazi na svoje mjesto. Upravo zbog univerzalnosti teme nije važno je li to stvarna Branka čiju sudbinu predstava prikazuje.

Jelčić u svojim predstavama svjesno ruši "kazališnu iluziju", (re)teatralizira pozornicu i implicitno publi-ci isporučuje nalog za većim sudjelovanjem.

Brankin dolazak postaje katalizator za razvoj pri-če, odnosno dodatno zapetljava već komplicirane od-nose. Dramska se napetost crpi iz atmosfere postrat-no-predratnog stanja u kojem se kao društvo stalno nalazimo, iz izgovaranja nužno općih mjesta. Iako mu to nije namjera i vjerujem da bi se redatelj ogra-dio od ovog što tvrdim, "Govori glasnije" pripada di-daktičnom kazalištu. Teza je predstave da su ti "mali ljudi" prve, ali i zadnje žrtve brutalnog tranzicijskog (post)kapitalizma gdje je identitetsko čvorište lak ar-gument za rasplamsavanje zla, dok se stvarni, uglav-nom ekonomski razlozi skrivaju u pozadini i cijelo su vrijeme pogonsko gorivo nositelja moći.

Jadranka Dokić, Marko Makovičić, Nikša Buti-jer i mlada, hrabra Petra Svrtan zaista maestralno igraju. Svrtan je hrabra jer joj sigurno nije bilo lako igrati s ovim glumačkim divovima. Čak i ako "ze-znu", oni se mogu vratiti "na sve četiri". Vječna je dilema fiksiranost teksta u autorskim komadima, pa je možda ovo prilika da Jelčiću predložimo da konačno objavi svoje odigrane tekstove. Dnevni boravak, kauč i kuhinja paralelni su likovi Jelčićevih pred-stava, oni uvijek pričaju jednu te istu priču: mjesto i vrijeme radnje su vaše mjesto i vrijeme radnje, dragi gledatelji. Gotovo uvijek se upravo kroz odabir sce-nografije čita klasni narativ, koji nam uvijek poru-čuje nešto o podrijetlu, nešto o "stvarnom" stanju priče, a nešto, možda, i o kazalištu u kojemu se igra, ali to je već druga tema.

Improvizacijama na zadani problem redatelj i u ovoj predstavi traži posrednu ili neposrednu vezu s izvođačima, ali i s publikom koja u njima prepoznaje ljude iz svoje svakodnevice, bliske i razumljive. To se odvija uz emocije i humor koji su sastavni dio Jel-čićeva kazališta. Njegov rad odlikuje i fokusiranost na detalje te dramaturški krupni planovi koji grade totale predstave, uvijek odražavajući neki trenutak pojedinca, a time i društva.

Svaku Jelčićevu predstavu prati igrana, kariki-rana anksioznost. Molim redatelja da nikada od nje ne odustane. Ona je preduvjet zdravlja jer nas sva-kodnevnica neuroza zapravo štiti; ona je obrambeni mehanizam od svih drugih psihosocijalnih zala koja nas prate i grabe. ■

Govori glasnije
 Bobo Jelčić
 R. Bobo Jelčić
 G. Nikša Butijer,
 Jadranka
 Dokić, Vilim
 Matula, Nina
 Erak-Svrtan,
 Petra Svrtan,
 Damir Poljićak,
 Marko
 Makovičić